

KAITSEMINISTEERIUM

Kalevi Kull

Teie: 24.07.2025 nr [Saatja reg nr]

kalevi.kull@ut.ee

Meie: 07.08.2025 nr 12-1/25/213-12

Vastuskiri arvamusele

Lugupeetav professor Kull

Olete oma 24.07.2025 kirjas avaldanud arvamust kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise sh keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande kohta.

Eelistatud asukoha valik lähtub eeskätt kaitsetööstuspargi eesmärgist, juhul kui keskkonnamõjude hindamisest ei tulene välistavaid asjaolusid. Mõjude ja alade eesmärgile vastavuse hindamisel selgus, et kõik eelvalikualad kaitsetööstuspargile seatud tingimustele täielikult ei vasta, kuid tehniliselt on võimalik kõigil viiel alal toota laske- ja lahingumooni. Osadel aladel on seda võimalik teha vaid väiksemas mahus ja piirangutega (nt ei saa ettenähtud mahus katsetusi läbi viia).

Kaitsetööstuspargi rajamiseks eelistuselt esimene asukoht on Pärnu 1 ala ning teiseks eelistuseks on Põhja-Kiviõli ala.

Oma kirjas toote välja mitmeid teemasid seoses Pärnu 1 eelvaliku alaga. Lisaks on Teie hinnangul kaitsetööstuspargi mõjuhindamise keskkonnauuringud puudulikud. Selgitame Teile vastuseks mõjuhindamise protsessi ja lähenemist.

Kindlasti ei oleks asjakohane ega ka võimalik kaitsetööstusparki rajada kõige loodusrikkamasse piirkonda, kus see tooks kaasa olulise negatiivse mõju liikidele või kõrge ökoloogilise väärtusega kooslustele. Seetõttu rakendati juba planeeringu programmi ja lähteseisukohtade etapis (2024. aastal) lähenemist, mille kohaselt välditi võimalikult suurel määral loodusväärtuslikke alasid. Seda kinnitab ka eelvalikualade piiritlemisel tehtud otsus välistada Pärnu ulatusliku planeeringuala seast piirkonnad, kus leidus olulisi loodusväärtusi. Näiteks välistati Pärnu 1 ja 2 eelvalikulade piiritlemisel nende kattumine kaitstavate loodusobjektide; analüüsi hetkel EELIS andmebaasis registreeritud rangelt kaitstavate I ja II kategooria liikide leiukohtade; Natura 2000 aladega jne. Leitud eelvalikualade (Pärnu planeeringualal Pärnu 1 ja Pärnu 2 eelvalikulad) mõjuhindamise protsessis 2025. aastal hinnati elustiku alusuuringute kaudu juba täpsemalt võimalikke mõjusid konkreetsetel eelvalikualadel. Mõjuhindamise tulemusel jäeti kõrvale näiteks Pärnu 2 ja Piirsalu alad, kuna just neil oli eelvalikualade hulgas kõige suurem mõju looduskeskkonnale. Pärnu 1 ala puhul välistavaid asjaolusid ehk olulist leevendamatu keskkonnamõju ei tuvastatud. Mitmete eelvalikualade puhul lisati mõju leevendavaid korrekture. Näiteks Pärnu 1 ala puhul arvati pargi alalt välja metsa vääriselupaigana inventeeritud ala koos puhveralaga. Samuti välistati arendustegevus Pärnu 1 ala läbiva Männiku jõe kallastel, kus mets säilitatakse ka arendustegevuse elluviimisel. Põhja-Kiviõli alal aga arvati pargi alalt välja rohekoridori ala, mis on võimalikuks lendorava ja ka muude liikide levikukoridoriks.

Pärnu 1 ala puhul on tegemist ajaloolise metsamaaga, mis ei olnud läbiviidud loodusuuringute tulemusel eelistatud asukohaks kaitsetööstuspargi rajamiseks. Eluslooduse seisukohalt oleks eelistatud pargi rajamine Põhja-Kiviõlisse või Aidu alale, kus on juba inimtegevusest rikutud kaevanduse alad. Siiski, Pärnu 1 ala puhul ei tuvastanud mõjuhindamine asjaolusid, nt loodusväärtusi (kooslusi, kaitstavate liikide leiukohti vms), mis välistaksid pargi arenduse sellel alal.

Kuigi mõjuhindamise protsessis loodusuuringute raames lisavälitöid ei tehtud, andsid viimastel aastatel muude projektide raames läbiviidud inventuurid mõjuhindamisse olulise panuse. Näiteks viidi RePowerEU1 projekti raames läbi nahkhiirte, lendorava, linnustiku uuringud ja loodusdirektiivi taimeistiku inventuurid. Uuringualad hõlmasid ka kaitsetööstuspargi Pärnu 1 ja 2 ning Põhja-Kiviõli eelvalikualasid ning kogutud andmestikku kasutati ka kaitsetööstuspargi mõjuhindamises. Seega, valitud Pärnu 1 alal on inventuure tehtud ja andmestik selle ala kohta on olulistes aspektides (nt linnustik, loodusdirektiivi elupaigad, nahkhiired) olemas. Kaitsetööstuspargi mõjuhindamises kasutati lisaks ka muid olemasolevaid andmeid (ELME projekti materjalid, loodusvaatlused, metsaregister jm) ning hinnati alade väärtust ja potentsiaali olulise elupaigana, samuti analüüsiti rohevõrgu toimivust. Pärnu 1 ala puhul olemasolevad andmed kõrgele ökoloogilisele väärtusele ei viidanud. Muuhulgas leiti ELME projekti materjalide põhjal, et valdav osa Pärnu 1 alast on viletsa ökoloogilise seisundi ja sidususega ning elupaigahüve pakkumise võime on juba praegu sellel alal kui ka ümbritsevatel aladel pigem keskmine või madal. Seda eelduslikult metsaraie ja -kuivenduse tõttu, mis on Pärnu 1 ala kooslusi oluliselt kujundanud. Tegemist on valdavalt intensiivselt majandatud metsaga, mille ökoloogilist väärtust ja elupaikade pakkumise võimet ei saa hinnata ülearu kõrgeks. Viimane muidugi ei välista kaitstavate liikide isendite kohtamist alal, kuid arenduse mõju hindamise kontekstis ei saa iga üksiku kaitstava liigi kohtamist siiski pidada määrava tähtsusega asjaoluks. Näiteks Teie poolt alal kohatud liigid (valgelaup-rabakiil, laialehine neiuvaip, vööthuul-sõrmkäpp ja kahelehine käokeel) kuuluvad kõik III kaitsekategooriasse ning on üle-eestilise levikuga ja soodsas seisundis.

Toome siiski välja, et eluslooduse uuringute raames hindasid eksperdid eelvalikualade potentsiaalile lisaks ka andmete piisavust ning vajadust läbi viia lisauuringuid ja inventuure. Eksperdid hindasid andmeid üldiselt piisavaks ja lisauuringuid ette ei näinud. Erandina nähti ette sulgja õhiku (III kaitsekategooria sammaltaim) inventuur Pärnu 1 alal. See on tänaseks läbi viidud ja ekspertide soovitatud meetmed on integreeritud mõjuhindamise aruandesse.

Meile jääb mõnevõrra arusaamatuks Teie kommentaar hüdroloogia osa puudumise kohta uuringutes. Selgitame, et eraldi uuringud koostati loomastiku, linnustiku ja taimeistiku kohta, kuna nendes valdkondades eeldati võimalikku otsest mõju elusloodusele. Võimalikku mõju vesikeskkonnale on hinnatud KSH raames. Hüdroloogilise uuringu vajadust antud eriplaneeringu etapis ei tuvastatud. KSH-s on antud tingimused selleks, et kaitsetööstuspargi tegevus Pärnu 1 alal ei avaldaks mõju veestikule, sh Männiku jõele, ning rajatised tuleb projekteerida selliselt, et igasugune vee (nt sademevesi) juhtimine Männiku jõkke ei tohi muuta selle seisundit halvemaks. Potentsiaalselt reostunud sademe- ja heitvesi tuleb enne suublasse juhtimist nõuetekohaselt puhastada.

Kui projekteerimise käigus ilmneb vajadus sellise täiendava hüdroloogilise teabe järele, mis praegu puudub – näiteks seoses täpse veekasutuse, kuivendussüsteemide paiknemise või muude vecalaste lahendustega –, saab vajalikud uuringud järgmistes etappides läbi viia, arvestades juba kavandatava tegevuse detailidega.

Ülal kirjeldatud lähenemistega kaitsetööstuspargi mõjuhindamisel, sealhulgas uuringute metoodika, läbiviimise ja töö järeldustega, on muuhulgas nõustunud nii Keskkonnaamet kui ka Kliimaministeerium, kooskõlastades mõjuhindamise aruande.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Indrek Sirp
kaitsetööstuse arendamise erinõunik

Priit Alekask
Priit.Alekask@rkik.ee